

INFORMAČNÍ SERVIS Č.17

(Vydává NEZÁVISLÉ TISKOVÉ STŘEDISKO ve spolupráci s VÝCHODOEVROPSKOU INFORMAČNÍ AGENTUROU: Michal Blažek, Jan Brabec, Marie Divišová, Zuzana Dienstbierová, Jan Hrabina, Ivan Lamper, Tereza Pokorná, Jan Ruml, Jaroslav Spurný, Petr Uhl, Petruška Šustrová, Jáchym Topol, Martin Weiss, Vanda Wolfová.

Středisko vzniklo 18.11. sloučením redakcí REVOLVER REVUE a SPORTU. Během dvou dnů se k němu přidalo množství dobrovolných spolupracovníků, které z technických důvodů nelze vyjmenovat všechny, avšak bez nich by naše práce nebyla realizovatelná. Redakce děkuje všem, kteří se práce střediska účastní a podporují ji. Speciální dík patří těm, kteří nám dali k dispozici místnosti pro redakci. Adresa: GALERIE MLADÝCH, Vodičkova 10, 110 00 Praha 1. Tel. 22 59 02 nebo 22 97 832.)

V JEDNOTĚ JE SÍLA

Často slyšíme od lidí, zejména z venkova, že OF není jednotné a kam to proboha povede. Odvykli si totiž rozlišovat mezi vojenskou semknutostí Národní fronty a komunisty vynucenou jednotou opozice, sloužící účelově pouze k tomu, aby ji protivník začal respektovat. Průměrný občan si však jednotu představuje i jako konstruktivní sílu, která má vyvést národ ke světlu svobody. Proto si nepřipustí myšlenku, že by silou opozice mohla být právě názorová různost. Heslo jednoty v nejednotě zní leccomu strašidelně, ihned se vynoří připomínky tříšticí síly a obrázek mýtických Svatoplukových prutů, ale pokládá si nyní

nyní otázku, jak by se např. tvořila vláda po volebním vítězství jednotné kandidátky OF? Jestliže heslo "v jednotě je síla" skandovali až do letošního listopadu demonstranti, vyslovovali tím sílu nesouhlasu. Vidíme-li však tentýž slogan na plakátu v souvislosti se svobodnými volbami, vnucuje se otázka, zda jsou na ně lidé vůbec připraveni. Přitom to není žádný problém, stačí pochopit, že pluralita není výsledkem jakéhokoliv úředního aktu či rozhodnutí, ale především stavem mysli. Vyjadřuje zároveň toleranci, úctu k osobě a názorům druhých i odpovědnost vůči sobě i společnosti.

Ale zpět k opozici: ať už OF podléhá dogmatu o nedotknutelnosti jednoty nebo pouze stylu práce "vysoké politiky", výsledkem jsou jednotná prohlášení i vystoupení ve sdělovacích prostředcích. Každému soudnému člověku je jasná různost stanovisek, nezbytná při širokém spektru politických směrů zastoupených v OF. Jsou samozřejmě chvíle, kdy je nutný jednotný postoj /příkladem bude tlak na obsazení ministerských křesel obrany a vnitra/, ale opozice se zatím takto představuje stále - navíc bez přímého kontaktu s veřejností. Nejednota OF zmíněná na začátku je výsledkem fám, vznikajících právě nedostatečnou informací o dění za mřížemi Laterny Magiky. Tyto pověsti lze nejnáze napravit /jinak řečeno potvrdit/ jasným vystupováním na veřejnosti, nikoli za OF, nýbrž s vlastními názory, které by v celé záležitosti udělalo každému jasno. Aby si všichni uvědomili, že rozmanitost názorů není slabost, ale jediná cesta k ustavení skutečných politických sil. K tomu je ale třeba nejprve opustit hermetický sklep.

Z PROVOLÁNÍ OF A VÝBORU VEŘEJNOSTI PROTI NÁSILÍ

Občanské fórum a Veřejnost proti násilí požádaly pana prezidenta, aby do příští neděle - Dne lidských práv - propustil všechny politické vězně a aby uvolnil svou funkci. Pevně věříme, že pochopí naléhavost těchto kroků.

Vyzýváme všechny občany ve městech i na venkově, aby svou touhu po skutečných změnách a po zárukách, že budou trvalé, vyjádřili zesílenou stávkovou pohotovostí. Upevňujte rychle strukturu a vzájemné propojení stávkových výborů, Občanských fór, akčních výborů Veřejnosti proti násilí a dalších nezávislých iniciativ! Studentstvo a kulturní obec přerušily stávku a přešly k zesílení stávkové pohotovosti, jejichž smysl samy vysvětlily.

Nepochopí-li soudobá moc volání této chvíle, vyzveme k další manifestační generální stávce na pondělí 11. prosince. Po stávkách nikdo z nich netouží, ale je to zatím bohužel jediný způsob, jak mohou občané ukázat, co chtějí, a že se už nikdy nenechají klamat změnami jen kosmetickými.

Chceme, aby společenské změny probíhaly v klidu. Víme, že současné vlády jsou prozatímní a že budou mít jen omezený mandát. Naším cílem jsou svobodné volby nejpozději do července 1990. Chceme, aby cesta k nim byla pokojná. Musí to však být cesta vpřed a nikoli přešlapování na místě.

Koordinační centrum Občanského fóra a Koordinační výbor Veřejnosti proti násilí mohou odpovědně říci, že listopadové lidové hnutí, které inspirovali studenti, je dnes ve svých ideálech a akční schopnosti jednotnější než v předchozích dnech. Tato jednota budiž mostem, po kterém přejdeme ke skutečné pluralitě a demokracii.

Toto svolání přečte zástupce Občanského fóra zítra v 16,00 hod. na Václavském náměstí, aby je mohli Pražané svou přítomností podpořit.

(Občanské fórum a Veřejnost proti násilí, 3.12.1989)

KE SLOŽENÍ VLÁDY

(z prohlášení Občanského fóra ze dne 3.12.89)

Občanské fórum v Čechách a na Moravě a Veřejnost proti násilí na Slovensku vyjadřují své přesvědčení, že federální vláda, která byla dnes vytvořena, není vládou novou.

Občanské fórum a Veřejnost proti násilí vyjádřily své představy o tom, z jakého okruhu by měli být vybráni ministr národní obrany a ministr vnitra. Tuto představu si podržujeme nadále. I když nevykládáme, že schůdným řešením by mohlo být nové vymezení funkcí Státní bezpečnosti. Důležité také je, komu bude napříště podřízena. Federální vláda necht' také uváží, zda by nemohla vyjít vstříc našim představám o jmenování náměstků obou ministrů. Koneckonců, očekáváme, že ministerský předseda přijde sám v nejbližší době s pozitivními návrhy.

Občanské fórum a Veřejnost proti násilí trvají na tom, aby z vlády, která dnes byla ustanovena, odešli ministři Johannes a Krumník. Dosavadní ministr zahraničních věcí neprokázal v poslední době ochotu či schopnost hledat skutečně novou podobu československé zahraniční politiky v měnícím se evropském kontextu. Zklamal na mezinárodních fórech, na nichž se jednalo o dodržování lidských práv u nás - jednoduše, nemluvil pravdu. Ministr paliv a energetiky pak ve svém oboru rozvíjel koncepci, která zemi vyčerpává, ničí její životní prostředí, nepřípustně ji zatěžuje pro budoucnost.

Pokud jde o další hospodářská odvětví, Občanské fórum a Veřejnost proti násilí jsou přesvědčeny, že dnes jmenování členové vlády, jejichž jména ovšem už delší dobu známe, nejsou dostatečně kompetentní.

Z ústavně právního hlediska nemůžeme vládě vyslovovat důvěru či nedůvěru - snad nám přesto porozumí: důvěru jí můžeme dát až po její zásadní proměně.

Komunistická strana musí vyvodit všechny důsledky z toho, že ztratila důvěru veřejnosti a že již nemá v této zemi žádnou vedoucí úlohu. Složení nové vlády s nadpoloviční většinou komunistů této skutečnosti vůbec neodpovídá.

Z ARMÁDY

Přestože čs. televize ukazuje "růžový" život vojáků v ČSLA, jejich situace zejména v době stávky byla zcela opačná. Pro příklad poslouží VÚ 1735 a VÚ 2704 z Kdyně: v době stávky byli vojáci zaměstnání tak, aby nemohli sledovat rozhlas ani televizi, a tisk docházel v nedostatečném nákladu. Nemohli si vyběrat vycházky, dovolenou, v rámci politického školení byli dezinformováni (za všechno mohou studenti).

Na druhé straně vzrůstá i odpor. Své požadavky zaslalo 192 vojáků a poddůstojníků ženijních vojsk IV. armády (bez udání posádky): aby ČSLA nebyla nástrojem KSČ, na změnu vojenské přísahy a článků ve vojenských základních řádech, snížení stavu vojska ČSLA apod. Podrobnější došly od pohraničnicků ze Slovenska: 1/ Zrušení všech ženijních zátarasů a signální stěny. 2/ Zrušení vojenské ochrany státní hranice a využití pohraničnicků v národním hospodářství, aby státní hranice dostala pouze pořádkový charakter. 3/ Možnost náboženské svobody pro pohraničnický a vojáky. 4/ Urychlená úprava branného zákona a vojenské přísahy, orientované na vedoucí roli KSČ. 5/ Výměna zkompromitovaných činitelů ministerstva vnitra.

DOPISY OBČANSKÉMU FÓRU

Vážení občané,

jsme vojáci z povolání vojsk ministerstva vnitra, Hradní stráž ČSSR, jednotky dislokované na Kladně. Žádáme vás, abyste posoudili řádky tohoto dopisu.

Situace v našem státě je těžká a o to víc pro nás, vojáky z povolání, kteří chceme svůj názor vyjádřit. Mrzí nás však, že se k současné situaci nevyjádřili naši nadřízení, a proto jsme považovali za povinnost toto prohlášení napsat. Rozhodně se stavíme proti zásahu pořádkových jednotek dne 17.11.1989.

My sami se proti vám nechceme postavit, ale jsme vojensky organizované složky a to, že se obracíme v dnešní době proti vám jsou rozkazy z vyšších míst. Jako vojáci z povolání vojsk MV se nemůžeme svobodně vyjádřit. Nechceme proti vám, občanům stát na druhé straně, být v pořádkové jednotce a na něčí příkaz do vás, svobodných lidí, bezcitně mlátit.

Studenti, inteligence, dělníci i příslušníci ČSLA jsou a jdou společně s lidem, jen vojska MV mlčí. Proč?

My, důstojníci s nejnižšími funkcemi se chceme připojit k vyjádření za lepší budoucnost naší země.

Už tři z nás se již přes rok marně snažíme, abychom mohli být propuštěni z bezpečnostních složek, protože nechceme být nástrojem někoho jiného, který stojí proti lidem. Naše žádosti neustále zamítají. Jsou mezi námi i jiní důstojníci, kteří by chtěli odejít od vojsk MV, ale když vidí u svých kamarádů marný výsledek jejich konání, jejich úsilí odejít od vojsk MV upadá. "Proč drží člověka někde, kde nechce být."

Obracíme se na vás s prosbou. Pomozte lidem, kteří nechtějí nadále vykonávat toto povolání a kteří jsou drženi u vojsk MV proti své vůli.

Tyto řádky se nám nepší lehce. Chceme se svobodně vyjádřit a přitom na sebe bereme obrovské riziko. Byli bychom rádi, abyste nás chápali a podpořili nás.

Závěrem chceme zdůraznit, že nemáme možnost toto prohlášení zveřejnit, a proto o to žádáme vás.

Jsmo s vámi

(Kladno, 27.11.1989)

PŘEHLED ZPRÁV

- PLZEŇ. Členové SSM vojenského útvaru 8008 vydali stanovisko k současné vnitropolitické situaci v ČSSR, kde se říká: důsledně stojíme za stanoviskem studentů a žádáme objektivní vyšetření zásahu ze 17.11.89, požadujeme věcný politický dialog zástupců studentů, mládeže a pracujících s představiteli státu, polit. stran a veřejného života, žádáme vyhlášení nových voleb do všech zákonodárných a výkoných orgánů moci, jsme pro přijetí nové ústavy a ostatních zákonů, které jsou podmínkou demokratického rozvoje naší soc. společnosti. Závěrem se vojáci z Plzně distancují od "některých řečníků na Letenské pláni dne 26.11.89, kteří ve svých projevech hanobili některé představitelé státu".
- OSTRAVA. Jak nám sdělil herec stát. divadla v Ostravě Karel Čepeck, strhávala včera skupina silně podroušených výrostků letáky a plakáty z budovy divadla. Dělo se tak v době mítinku OF. Jednoho z výtržníků se podařilo pracovníku divadla dopadnout a zjistiť se, že je studentem vojenského gymnasia v Opavě.
- PRAHA. Zprávu o zahájení výstavy samizdatových publikací ve Státní knihovně 12.12. (IS č.15) je třeba doplnit: ředitel knihovny Jaroslav Beránek, který výstavu organizuje, působil dříve jako nechvalně známý náměstek ministra kultury ČSR a předtím v kulturním oddělení ÚV KSČ.
- PRAHA. 27.11. vyšla Výzva individuálně podnikajících Pražanů, která se obrací zejména na ty, kteří si budou po strukturálních změnách naší ekonomiky hledat nové uplatnění. Autoři vyjadřují přání vyjednat se k příslušným právním normám. Výzvu předpokládá vytvoření zájmového sdružení podnikajících občanů v Praze i mimo ni v prvních měsících roku 1990. Iniciativa individuálně podnikajících Pražanů nabízí všem zájemcům 14.12. v 18.00 diskusní setkání v hotelu Internacional (sulánek 1). Mluvící iniciativa: Vladislav Burda, keramik. Kontakt: ing. Jan Žůrek, nám. Družby 11, Praha 6.
- PRAHA. Při lednových a listopadových zásazích jednotek MV byl několikrát zaznamenán alarmující úkaz. Velmi brutálně bylo zasahováno (obušky a bitím) zvláště proti mladým slečnám. A to i v případech, kdy byla napadena dvojice muž-žena. Většinou byla mlácena více dívka a žena a nikoli muž. Domníváme se, že se při výcviku jednotek MV opomíjí možnost sexuálního vyžití mužstva u příslušníci pak své pudy vybíjejí tímto krajně nevhodným způsobem. Nebo snad jde o záměr? (mhb)
- PRAHA. K programu a Provolání OF se hlásí i "zpráva sestavená R. Novým z Hnutí za občanskou svobodu Praha 3 o hnutí Hare Kršna, Šivaistů, Jógínů, Taoistů, Hermetiků, Buddhistů, členů Hareldické a Genealogické společnosti pro Prahu 5, astrologů a ostatních menšinových duchovních hnutí v Praze a některých částech Čech a Moravy". Kromě odsouzení brutálních zásahů Bezpečnosti a prohlášení našich představitelů v TV se vyslovuje pro co nejširší pole pro duchovně náboženskou činnost mládeže a náboženskou svobodu i pro nejmenší duchovní obce.

OTA VEVERKA NA SVOBODĚ

Politici vězni odsouzení v nedávné době jsou nyní propouštěni na svobodu. Vykonstruovaná obvinění sloužící ke zlomení a zastrašení aktivistů nezávislých iniciativ se v atmosféře dialogu Občanského fóra a vlády ukazují jako neudržitelná.

Nejsou propouštěni všichni, lidé, kteří byli odsouzeni k vysokým trestům /Dedera, Boháč, Hauptmann, Hoch, Römer a další/ za údajnou špionáž, v kriminálech zůstávají. Jejich případy, byť by byly v nejbližší době znovu přezkoumány, zůstanou díky naprosté absenci kontroly veřejnosti a drastickým trestům jednou z nejtemnějších skvrn, lpících na československé komunistické justici.

Jedním z právě propuštěných vězňů svědomí je i Ota Veverka. Požádali jsme ho o rozhovor.

- Oto, za co jsi byl zavřený?

O: Já jsem byl odsouzen za to, že jsem se na Václavském náměstí pokusil položit květiny na paměť Jana Palacha. Sebrali mě tam 16. ledna v půl čtvrté odpoledne. Ta policejní akce byla tehdy vedená v souvislosti

s organizováním pietního vzpomínkového aktu a to organizování mi přišli taky. Všichni víme co z toho bylo: Palachův týden.

- Tehdy vás zatkli a odsoudili víc. Ty jsi dostal nejvyšší trest.

O: Já jsem seděl už před tím, bylo to vesměs za podobné věci, vždycky mi dali nějaký paragraf, který s tím, co jsem dělal, souvisel jen podle vyšetřovatelů a soudců. Ten pokus o kladení květin klasifikovali jako výtržnictví. Soudili mě tedy jako recidivistu a navíc jsem dostal ještě urážku veřejného činitele.

- U soudu?

O: Ano. Já jsem se bránil, hájil jsem se na jejich vkus asi moc radikálně, a to mi přitížilo a zvedlo trest.

- Jak se k tobě chovali ve vězení?

O: Na příslušníky vězeňské stráže si stěžovat nemůžu, chovali se až na výjimky, jako je poručík Anděl a nadporučík Klimeš, korektně. Ale STB proti mě štvála některé spoluvězně, ti měli za úkol neustále mě sledovat a otravovat, prý kvůli tomu, že, jak jsem se později dozvěděl, chci zakládat nějaké buňky odporu, nebo dokonce vyvolat vzpuru. To byly vyhané nesmysly, tím sledováním se mi snažili znepříjemnit život. Pokoušet se v base organizovat nějaké "buňky odporu" je bláznovství.

- A dojmy po propuštění?

O: Pustili mě včera, tedy 1. prosince v 10,00 hodin ráno, u brány už čekali kamarádi a hned mě odvezli do Prahy. Ve vězení se k nějakým informacím nedostaneš. Takže k tomu šoku, který má každý po propuštění, se přidružil hned další ten, který teď různou měrou asi prožíváme všichni. Já se ještě vůbec nestučil seznámit se současnou situací, ale vím, že ta změna tu je a jsem šťastný, že to jede, že se maká, že lidi pracují a že pracují, aby ta změna byla trvalá a hlubší. A hned až se trochu rozkukám, tak se k tomu přidám.

- O tom nikdo nepochybuje.

O: Chci moc poděkovat všem, co mi psali a mysleli na mě a tak mě v tom kriminále podporovali. A všem, co jsou aktivní a tak se třeba i nevědomky zasadili o moje propuštění.

PŘEHLED ZPRÁV (pokračování)

- PRAHA. 2.12. se konala v Praze 6 před budovou elektrotechnické fakulty v Suchbátarově ulici bouřlivá diskuse asi 2000 voličů s poslanci FS. Vystoupila zde poslankyně Hana Návrátová a poslanec Břetislav Benda. Voliči vyslovili nespokojenost s jejich činností a vyslovili požadavek na odvolání těchto zkompromitovaných poslanců.
- PŘEROV. 2.12. jsme dostali souhrnnou zprávu od výjezdové skupiny. Situace ve městě je poznamenána absencí vysoké školy a stálého divadla. Je pocíťován katastrofální nedostatek informací. 1.12. obdrželo místní OP (jehož mluvčími jsou J. Wykrent, ing. Plšek a J. Steklíková) místnost od národní výboru. Místnost je vybavena telefonem, ale podle názoru aktivistů jsou hovory odposlouchávány. Občanské fórum bylo v Přerově ustaveno 22.11. 27.11. proběhla v mnoha podnikcích města generální stávka, stávkové výbory se poté změnila na Občanská fóra. Lidé angažovaní v OP mají dodnes často neomluvené absence v práci, VB donedávna vybírala pokuty za vylepování letáků a plakátů, které jsou neustále strhávány. Některá učiliště (SOU) jsou zbavena možnosti dostávat denní tisk. Na druhé straně nabídl stranický list OV KSČ část své kapacity OP. Na středu 6.12. se v místní tenisové hale připravuje diskuse na téma, jak si OP "představuje budoucnost ČSSR".
- OSTRAVA, HAVÍŘOV. Situace se zlepšuje, vznikají další a další Občanská fóra, po pondělní generální stávce, kdy vedení některých dolů zabránilo části horníků se k ní připojit (nenechali je vyfárat), došlo k aktivizaci i této skupiny. Denní tisk dochází již zcela pravidelně, kromě RP však zdaleka nepokrývá zvýšenou poptávku. Na pultech zůstává kraj.orgán Nová svoboda, který nadále píše v jednoznačně stalinistickém duchu normalizace.
- Podle našich zpráv nebyla střeďeční prokomunistická manifestace na nám. Lidových milicí v Ostravě ani zdaleka tak grandiózní, jak ji prezentovala ČST (účast několik desítek tisíc lidí, hromadné vypískání zástupců studentů a OP atd.). Na manifestaci zvaly letáky šířené po Ostravě bez podpisu svolavatele a bez náznaku programu. Jádro manifestantů tvořili pravověrní příslušníci LM, kteří se seskupili kolem jeviště a uprostřed nichž operoval potom štáb televize. Milicionářská klaka tak vytvořila věrohodný obraz velíké a nadšené prokomunistické demonstrace, které se ve skutečnosti účastnilo sotva pár tisíc lidí, z toho navíc mnoho náhodných kolemjdoucích. Jde, jak vidět, o strategii dnes velmi často komunisty používanou: viz. např. věrejší dění na sjezdu JZD. (b)
- Stávkový výbor ČSPLO (vnitrostátní plavba) svolává všechny zaměstnance závodu na středu 6.12. v 15.30 hodin do zasedací síně hlavní budovy závodu v Holešovicích. Účast naléhavá! (Vladimír Štádl, předseda SV ČSPLO ZVP)
- BRNO. V pondělí, 4.12. v 17.00 se má v Brně konat manifestace k uctění památky povraždění čínských studentů v červnu t.r.
- TEPLICE. Ze společného komuniké zástupců ONV, MěV NF a Občanského fóra se dovídáme, že okresní prokurátor v Teplicích a obv. vojenský prokurátor v Litoměřicích byli vyzváni k přešetření zákroku složek FMV proti ekologickým demonstracím za zlepšení živ. prostředí ve dnech 11.-13.11.89.
- PRAHA. Mírový klub Johna Lennona pořádá v pátek 8.12. na Velkopřevorském náměstí na Kampě vzpomínkový večer k 9. výročí zavraždění J. Lennona. Pořadatelé vyzývají k účasti i exilové písničkáře, kteří jsou nyní v Československu. Akce není pod patronací žádné z oficiálních organizací.

(Uzávěrka č.17: 3.12., 20.00 hod.)